

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту біохімії
ім. О. В. Палладіна НАН України

[Signature]
академік НАН України Сергій КОМІСАРЕНКО
«14» червня 2024 р.

**Концепція освітньої діяльності
Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти**

ПОГОДЖЕНО

на засіданні Вченої ради Інституту
біохімії ім. О. В. Палладіна
НАН України
«12» серпня 2024 року
протокол № 5

Введено в дію наказом директора Інституту
біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України
№ 170 від «14» серпня 2024 року

Київ – 2024

ВСТУП

Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України (далі Інститут) було створено та він діє з метою проведення досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у галузі біохімії, молекулярної біології, біоінформатики та біотехнології, нанобіотехнології, екології, а також для проведення робіт, спрямованих на розробку лікарських препаратів, діагностикумів і біосенсорів, засобів для медичної практики, сільського господарства та ветеринарії, протидії шкідливому впливу забруднювачів навколишнього середовища тощо; доведення наукових і науково-технічних розробок до стадії практичного використання. Важливе місце в діяльності Інституту посідає підготовка висококваліфікованих наукових кадрів.

Концепція освітньої діяльності Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є основою і базисом організації освітнього процесу в Інституті.

Концепцію освітнього процесу в Інституті розроблено із урахуванням вимог і рекомендацій:

1. Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.08.2017 р.;
2. Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2015 р. № 1556-VII зі змінами та доповненнями;
3. Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. №848-VIII зі змінами та доповненнями;
4. Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» №1187 від 30.12.2015. (зі змінами від 20.06.2021р.)
5. Наказу МОН України від 19.02.2015 №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів»;
6. «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261; зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 507 від 03.05.2024;
7. Стратегії розвитку вищої освіти в Україні 2023-2031 років наказом № 974 від 28.07.2020;
8. Статуту ІБХ НАН України (Затверджено розпорядженням Президії НАН України № 823 від 09.12.2016 р.);
9. Стратегічного плану розвитку Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України на 2024-2028 рр;
10. Положення про організацію освітнього процесу з підготовки здобувачів вищої освіти на третьому рівні вищої освіти (ступеня доктора філософії) в ІБХ НАН України затверджене директором Інституту, протокол №7-а від 23.02.2024 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Галузь знань: 09 Біологія

Код та найменування спеціальності: 091 Біологія та біохімія

Рівень освіти: третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь освіти: доктор філософії

Освітня кваліфікація: доктор філософії у галузі знань 09 «Біологія» зі спеціальністю 091 «Біологія та біохімія»

Освітньо-наукова програма: «Біологія та біохімія»

Тип диплома та обсяг освітньо-професійної програми: диплом доктора філософії, освітня складова – 36 кредитів ЄКТС, строк навчання – 4 роки.

Мета освітньої програми: Підготовка нової формації висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця біологічного напрямку, здатного творчо мислити, самостійно впроваджувати інновації та інтегруватись у європейську спільноту та світовий науково-

освітній простір, гідно відстоювати інтереси української наукової спільноти. Робити внесок у розвиток суспільства через проведення оригінальних наукових досліджень фундаментального та прикладного спрямування та створення науково-технічної продукції чи результатів за основними науковими напрямками та найважливішими проблемами. Привертання уваги до актуальних міждисциплінарних проблем у галузі природничих наук. Зберігати та поширювати досягнення сучасної світової науки в галузі охорони здоров'я людини і навколишнього середовища .

Вимоги до рівня освіти осіб, які вступають: наявність диплома другого рівня освіти (магістра/спеціаліста)

ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ

Принциповим напрямом освітньої діяльності в Інституті є забезпечення якості вищої освіти для кожного здобувача, реалізації власного учбового та творчого потенціалу і спроможності у лідерстві на ринку праці, здатності здобувача зробити вагомий внесок у розвиток суспільства і міжнародну спільноту. Концепція освітньої діяльності зі спеціальності 091 «Біологія та біохімія» на третьому освітньо-науковому рівні реалізується за принципами: науковості, прозорості, доступності, постійної співпраці між учасниками освітнього-наукового процесу (де залучені здобувачі, науковці, педагоги, роботодавці та стейкхолдери), а також професіоналізму, гуманізму та демократизму.

Освітня діяльність Інституту передбачає створення та функціонування структурних інноваційних програм підготовки аспірантів, яка заснована на таких канонах:

- досконалість досліджень, що дозволяє сформувати нове покоління дослідників – активних, креативних, з критичним мисленням, здатних до інтелектуального ризику, що може змінити класичні поняття межі досліджень;
- привабливість інституційного середовища (наявність високого рівня умов роботи, які дозволяють реалізувати себе як незалежного дослідника і надають можливості кар'єрного зростання науковця);
- міждисциплінарність досліджень;
- інтегрованість у відкрите вітчизняне та європейське дослідницьке середовище і культуру, формування міжнародної мережі через підготовку здобувачів на базах установ, підприємств і організацій, у т.ч. за кордоном, проведення спільних досліджень, тренінгів, освітніх і наукових комунікаційних заходів, наукове стажування чи навчання за кордоном, участь стейкхолдерів у викладанні освітніх програм, їх можливого впливу на визначення пріоритетних напрямків запровадження інновацій в навчанні; сприяння проходженню різних видів практик здобувачами освіти на підприємствах і у лабораторіях, розвитку необхідних компетентностей, залучення до керівництва аспірантами представників партнерів Інституту, з якими укладено договори про співпрацю – інститутів НАН України, університетів України, країн ЄС та інших;
- трансферу навичок між дисциплінами в умовах поширення впливу цифровізації суспільних відносин та інформаційних технологій.

Призначенням концепції є створення організаційно-правових та соціально-економічних умов для провадження освітньої діяльності зі спеціальності 091 «Біологія та біохімія» на третьому освітньо-науковому рівні відповідно до вимог вищої освіти, ефективного використання кадрового та матеріально-технічного потенціалу, фінансово-господарських ресурсів Інституту. Концепція передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики, застосування новітньої методології наукової та педагогічної діяльності, отримання нових фактів, що розширюють сферу знань і вмінь та спрямовані на розв'язання комплексних проблем науки з питань загальної біології та біомедицини, здійснення власних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення для населення країни.

Активному залученню здобувачів освіти Інституту до наукової, дослідницької та науково-організаційної роботи сприяє:

- 1) участь у організації та проведенні міжнародних конференцій, конференцій молодих учених на базі Інституту щорічно, а також активна участь в організації наукових комунікаційних заходів з іншими установами Національної академії наук України, безпосереднє залучення до роботи організаційних комітетів аспірантів та молодих учених інших закладів вищої освіти;
- 2) залучення до виконання фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт з поданням відповідних звітів до Національного репозитарію академічних текстів в УкрІНТЕІ, підготовка та подання запитів на участь у міжнародних та вітчизняних грантових і конкурсних програмах з фінансування науки, зокрема, програм ЄС, Національного фонду досліджень України, Національної академії наук України;
- 3) друк публікацій у вітчизняних і зарубіжних наукових періодичних виданнях;
- 4) участь аспірантів у програмах академічної мобільності.

Підготовка здобувачів вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні, поглиблення їх професійних знань та вмінь, їх кар'єрного розвитку забезпечується науковими працівниками Інституту, які мають вагомні наукові здобутки. Серед них діючі академіки та член-кореспонденти Національної академії наук України, професори, доктори наук. Наукові працівники Інституту, які здійснюють наукові дослідження за тематичними напрямками у галузі природничих наук заохочують здобувачів освітньо-наукового ступеня до публікації результатів досліджень у наукових виданнях Інституту, участі у наукових заходах, що реалізуються Інститутом, іншими науковими установами Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології Національної академії наук України. Здобувачі користуються наявними зв'язками з науковцями закордонних установ, з якими Інститут має давні стосунки і проводить спільні наукові дослідження із залученням грантів таких установ. Також здобувачі мають можливість вийти на міжнародний освітній і науковий простір у своїх прагненнях і можуть легко встановлювати нові зв'язки з науковою спільнотою, маючи поважний статус аспіранта наукової установи Національної академії наук України.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Мета освітнього процесу

Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі біології зі спеціальності 091 «Біологія та біохімія», який успішно виконав та захистив власне наукове дослідження у спеціалізованій вченій раді, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі біології, а також викладацької роботи у вищих навчальних закладах.

Завдання освітнього процесу

- сформувати у здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії **загальні та фахові компетентності**, достатні для проведення власного наукового дослідження за спеціальністю 091 – «Біологія та біохімія», участі у колективній науково-дослідній роботі у галузі біології; здійснення власної педагогічної діяльності, організації науково-методичної роботи відділу у науковій установі;
- забезпечити виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної та світової науки у галузі біології, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі біології за спеціальністю «біологія»;
- створити умови для належного визначення основних етапів та змістовних завдань власного наукового дослідження та послідовність їх виконання;
- створити умови для написання належної публікації проміжних та остаточних

результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії в галузі біології за спеціальністю «біологія» у наукових фахових періодичних виданнях та під час роботи наукових конференцій;

- забезпечити системну розширену педагогічну практику аспіранта (здобувача) на профільній кафедрі, яка включає в себе оволодіння сучасними методиками та сучасними інформаційними технологіями викладання дисциплін у галузі проведення навчальних занять, практичне засвоєння принципів та методів організації науково-педагогічної, наукової та виховної роботи наукового підрозділу тощо);

- забезпечити якісний проміжний контроль виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створити умови для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт;

- створити умови для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) у спеціалізованій вченій раді, чи разової спеціалізованої вченої ради.

Напрями та засоби реалізації освітнього процесу

Основні шляхи і заходи забезпечення якості освіти:

- надання слухачам найновіших трансдисциплінарних знань у галузі фундаментальної та прикладної біохімії і біотехнології;

- підготовка кваліфікованих фахівців у галузі біології;

- здобуття необхідних теоретичних знань, умінь, дослідницьких і практичних навичок та інших компетентностей, достатніх для проведення власного наукового дослідження, апробації його результатів та для викладання біологічних дисциплін у ЗВО;

- формування загальних та фахових компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також комерціалізації результатів дослідницької діяльності та трансферу технологій

Освітньо-наукова програма (ОНП) акцентує увагу на питаннях, пов'язаних з сучасними досягненнями вітчизняних та іноземних дослідників у галузі біохімії, біофізичної хімії, клітинної біології та біотехнології. Особливістю реалізації ОНП є використання потужних трансдисциплінарних підходів до вивчення конкретних біологічних, зокрема, біохімічних, проблем. Програма віддзеркалює значущість та корисність біохімічних підходів при вирішенні нагальних питань сучасної медицини. В процесі реалізації ОНП важливе значення приділене викладанню питань біобезпеки та біоетики, що є суттєвим та необхідним для подальшої інтеграції вітчизняної біологічної науки у світову наукову спільноту.

Орієнтація освітньо-наукової програми – освітньо-наукова, академічна.

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації і орієнтована на забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів, спроможних виконувати професійні завдання та обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі біохімії та біотехнології, здатних до самостійної наукової/ науково-педагогічної діяльності.

Розподіл змісту освітньої складової освітньо-наукової програми «Біологія та біохімія»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів
1	2	3
1. Обов'язкові навчальні дисципліни		
ОНД.01	Філософія науки та культури	6
ОНД.02	Іноземна мова за професійним спрямуванням	6
ОНД.03	Організація підготовки дисертаційної роботи	1
ОНД.04	Педагогіка вищої школи	1
ОНД.05	Універсальні навички дослідника у сучасному науковому просторі	3
ОНД.06	Асистентська педагогічна практика	5
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		22
2. Дисципліни вибору Інституту		
ДВІ.01	Біохімічні засади функціонування живих систем	2
ДВІ.02	Кінетика та енергетика біохімічних процесів	1
Загальний обсяг компонент вибору Інституту:		3
3. Дисципліни вільного вибору аспіранта		
ДВА.01	Біотехнологія	2
ДВА.02	Сучасні методи в біохімії та клітинній біології	2
ДВА.03	Молекулярно-генетичні основи регуляції метаболізму	1
ДВА.04	Молекулярна імунологія	1
ДВА.05	Внутрішньоклітинна Ca ²⁺ -сигналізація	1
ДВА.06	Активні форми азоту і кисню за норми та патології	1
ДВА.07	Системна регуляція гемостазу	1
ДВА.08	Біобезпека та біоетика як умова інтеграції до світової наукової спільноти	1
ДВА.09	Сигнальні механізми клітини	1
Обсяг дисциплін вільного вибору аспіранта		11
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		36

Стандарт вищої освіти

Наразі стандарт для спеціальності 091 Біологія з рівнем освіти доктор філософії відсутній <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukraini/zatverdzeni-standarti-vishchoi-osviti>

Згідно Національної рамки кваліфікацій третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти належить до 8 кваліфікаційного рівня. Освітня-наукова програма ІБХ НАН України враховує наступні вимоги до 8 кваліфікаційного рівня:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій
- здатність до проведення самостійних досліджень на сучасному рівні
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- здатність працювати в міжнародному науковому просторі
- здатність розробляти та управляти науковими проектами
- здатність саморозвиватися, вчитися і бути сучасно навченим
- вміння виявляти, ставити та вирішувати на сучасному рівні наукові проблеми
- прагнення до збереження навколишнього середовища.
- здатність застосовувати отримані знання та розуміння для вирішення проблем сучасної біології
- здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
- здатність обирати адекватні методи для ефективного вирішення конкретних науково-практичних задач у галузі біології
- здатність самостійно проводити наукові дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання
- здатність інтерпретувати дані, отримані в результаті наукового дослідження і зіставляти виявлені факти з сучасними концепціями, гіпотезами та теоріями
- поглиблене знання і розуміння у конкретній галузі біології
- здатність ефективно спілкуватися з широкою науковою спільнотою
- розуміння етичних аспектів наукової діяльності в галузі біології
- здатність розвивати особисте відчуття відповідальності за отримані в ході наукової діяльності результати
- здатність представляти результати власного дослідження широкому загалу фахівців та нефактівців
- спроможність працювати у міждисциплінарній команді.

Науково-дослідницька складова ОНП передбачає опанування здобувачем вищої освіти знань, умінь та навичок планування, організації та проведення власного наукового дослідження, самостійного та критичного осмислення отриманих результатів, їх коректного оформлення та представлення широкому загалу наукової спільноти України та світу.

Перелік основних компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність розв'язувати комплексні завдання в галузі біології у процесі проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення і інтегруються у світовий науковий простір через публікації.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. База знань. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК02. Інтегрованість. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК03. Керування проєктами. Здатність розробляти та управляти науковими проєктами.
- ЗК04. Мотивування. Здатність мотивувати людей та рухатися вперед.
- ЗК05. Критичність. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК06. Автономність. Здатність працювати автономно.
- *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):*
- СК01. **Самостійність.** Здатність планувати і здійснювати комплексні оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у біології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у наукових виданнях з біології та суміжних галузей.
- СК02. **Спілкування та презентування.** Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, розуміти англійськомовні наукові тексти за напрямом досліджень.
- СК03. **Інформаційні технології.** Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
- СК04. **Уміння підтримати інших.** Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.
- СК05. **Наукове мислення.** Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі біології, оцінювати та забезпечувати якість досліджень, які проводять.
- СК06. **Ініціативність.** Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в біології та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти
- СК07. **Етичність.** Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
- СК08. **Систематичність.** Здатність сформувати системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір.

Орієнтовний перелік професійних кваліфікацій, які планується надавати

Згідно Національного класифікатору України (ДК 003:2010) випускники, які здобули освіту за третім рівнем освітньо-наукової програми «Біологія та біохімія» можуть працювати на посадах, що відповідають класифікаційним угрупованням:

2 Професіонали

22 Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук

221 Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук

2211 Біологи, ботаніки, зоологи та професіонали споріднених професій

2211.1 Наукові співробітники (біологія, ботаніка, зоологія та ін.)

2211.2 Біологи, ботаніки, зоологи та професіонали споріднених професій

2212 Професіонали в галузі патології, токсикології, фармакології, фізіології та епідеміології

2212.1 Наукові співробітники (патологія, токсикологія, фармакологія, фізіологія, епідеміологія)

2212.2 Патологи, токсикологи, фармакологи, фізіологи та епідеміологи (Код ЗКППТР 20278 Біохімік)

23 Викладачі

231 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів

2310 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів

2310.2 Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів

Згідно International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08):

213 Life science professionals
2131 Biologists, botanists, zoologists and related professionals
23 Teaching Professionals
231 University and Higher Education Teachers
2310 University and Higher Education Teachers

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання

Особа має право здобувати третій рівень вищої освіти за умови наявності другого (магістерського) рівня вищої освіти (диплом магістра, спеціаліста (зі споріднених спеціальностей), підтверджений документом державного зразка, що виданий закладом вищої освіти III-IV рівня акредитації).

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання проводиться з метою перевірки знань і вмінь здобувачів, встановлення відповідності набутих компетенцій вимогам освітньої-наукової програми. Оцінювання результатів навчання аспірантів ґрунтується на принципах систематичності, об'єктивності, прозорості та рівності вимог.

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії в галузі біології за спеціальністю біологія. В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну та підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Проміжна атестація. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі: 1) теоретичний, 2) науково-дослідницький, 3) практичний.

Атестація за теоретичним модулем передбачає складання іспитів та заліків відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія та біохімія».

Науково-дослідницький модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів раз на рік та звітування на засіданні науково підрозділу двічі на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи

Практичний модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення асистентської педагогічної практики на другому та третьому році навчання. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача вищого навчального закладу.

Підсумкова атестація. Метою підсумкової атестації є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам Освітньо-наукової програми доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія. Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками: встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 «Біологія та біохімія».

Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного підсумкового іспиту за спеціальністю 091 «Біологія та біохімія» відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за цією спеціальністю. Комплексний підсумковий іспит передбачає виконання кваліфікаційних завдань за спеціальністю 091 «Біологія та біохімія» і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників

аспірантури наукових установ.

Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта до вимог, що висуваються до доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія. Підсумкову атестацію у вигляді прилюдного захисту дисертації здійснює Разова спеціалізована вчена рада, склад якої затверджується Вченою радою Інституту.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали освітню програму підготовки докторів філософії в Інституті зі спеціальності 091 «Біологія та біохімія», завершується присудженням наукового ступеня «доктор філософії» в галузі біології за спеціальністю 091 «Біологія та біохімія» з врученням диплому доктора філософії та додатку, що є невід'ємною частиною диплому.

Присудження вченого звання доктор філософії зі спеціальності 091 «Біологія та біохімія» здійснюється відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Допускається достроковий захист дисертаційної роботи за умови успішного виконання освітньої та наукової складових освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії.

Після отримання наукового ступеня доктора філософії випускник має право на здобуття та присудження наукового ступеня доктора наук та відповідних вчених звань.